

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแบบฝึกทักษะ การอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัด กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถประมวลสาระจาก การศึกษาดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

2. การอ่าน

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. แผนการจัดการเรียนรู้

5. แบบฝึกทักษะ

6. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

7. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

8. บริบทโรงเรียนกุศุดิจวิทยาการ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

10. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4 – 29)

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4-5)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

4.2 ซื่อสัตย์สุจริต

4.3 มีวินัย

4.4 ใฝ่เรียนรู้

4.5 อยู่อย่างพอเพียง

4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.7 รักความเป็นไทย

4.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตน

5. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ภาษาไทย

5.2 คณิตศาสตร์

5.3 วิทยาศาสตร์

5.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

5.6 ศิลปะ

5.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 7 – 8)

6. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

6.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

6.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

7. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ

และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า
อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู การพูด

มาตรฐาน ท3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง
ความรู้ ความคิด และความรู้ที่ฝึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ
ของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและ
วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552
: 4)

จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาภาษาไทย สรุปได้ว่า การเรียนในกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีทั้งหมด 5 สาระ และ 5 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วยสาระที่ 1 การ
อ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย
และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

8. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน

ผู้วิจัย ได้แสดงแบบตารางตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังตารางที่ 1
(กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 23 – 27)

ตารางที่ 1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	ท 1.1 ป. 2/1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป. 1 ไม่น้อยกว่า 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย
	ท 1.1 ป. 2/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - คำที่มี รร - คำที่มีพยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง
	ท 1.1 ป. 2/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น
ป.2	ท 1.1 ป. 2/4 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน	- นิทาน
	ท 1.1 ป. 2/5 แสดงความคิดเห็นและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่าสั้น ๆ - บทเพลงและบทร้อยกรองง่าย ๆ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
ป.2	ท 1.1 ป. 2/6 อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น
		<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ท 1.1 ป. 2/7 อ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ	<p>การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้สถานที่สาธารณะ - คำแนะนำการใช้เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้านและในโรงเรียน
	ท 1.1 ป. 2/8 มีมารยาทในการอ่าน	<p>มารยาทในการอ่าน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ - ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะโงกหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่

สรุปได้ว่า การสะกดคำ หมายถึง การอ่าน โดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อม ๆ กับการอ่านและสอนอ่านสะกดคำพร้อมกันกับการเขียน ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำพร้อม ๆ กันการสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสอน เมื่อสะกดคำจนจำได้แล้ว ต่อไปจะต้องไม่ใช่วิธีการสะกด เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือการอ่านคำใหม่ จึงให้อ่านเป็นคำ โดยไม่ต้องสะกดคำมีฉะนั้นนักเรียนจะจับใจความไม่ได้และอ่านได้ช้า

โดยสรุปงานวิจัยเรื่องนี้ตรงกับตัวชี้วัดที่ 1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทหรือกรอนง่าย ๆ ได้ถูกต้อง ตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง การอ่านออกเสียงและกรอบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทหรือกรอนง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป. 1 ไม่น้อยกว่า 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ตัวชี้วัดที่ 2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเรียนรู้แกนกลาง คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา

การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของการอ่าน

เรวดี อาษานาม (2537 : 77-78) ได้ให้ความหมายของการอ่าน ดังนี้ การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแบ่งความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ ออกมาอย่างมีเหตุผลและเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ตลอดจนการพิจารณาเลือก ความหมายที่ดีที่สุดขึ้นไปใช้เป็นประโยชน์ด้วย จะเห็นได้ว่าการอ่านไม่ใช่การรับเอาความคิด จากหนังสือที่อ่านเฉย ๆ ผู้อ่านไม่ใช่ผู้รับแต่เป็นผู้กระทำ สรุปได้ว่าเป็นผู้ใช้ความคิดไตร่ตรอง เรื่องราวที่ตนเองอ่านเสียก่อน แล้วจึงรับเอาใจความของเรื่องที่ตนอ่าน ไปเก็บไว้หรือนำไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ดังนั้นหัวใจการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

การอ่านในโรงเรียนประถมที่ปรากฏก็คือการที่ครูให้นักเรียนคนหนึ่งอ่าน ประโยคหรือข้อความมาแล้วให้คนอื่น ๆ อ่านตาม ผู้อ่านนำตั้งใจอ่านให้เสียงดังได้ยินทั่วห้องขึ้น เพื่อเพื่อนจะอ่านตามได้ถูก ผู้อ่านตามมีหน้าที่อ่านอย่างเดียว ตาอาจจะมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัวหู ฟังเพื่อนคุย ฯลฯ อ่านแล้วจำไม่ได้และไม่รู้ความหมายของข้อความที่อ่าน ถ้าวิเคราะห์ตาม ความหมายข้างต้นแล้วลักษณะแบบนี้ยังไม่เรียกว่าอ่านได้อย่างสมบูรณ์

การที่คนเราจะอ่านหนังสือได้เร็วหรือช้า นั้น องค์ประกอบอย่างหนึ่งของการ อ่านคือ การเคลื่อนไหวสายตาในการอ่านและความเข้าใจความหมายอย่างต้องแท้ ในการอ่าน จะต้องมีการฝึกอยู่เสมอและถูกต้องตามวิธีการด้วยความเข้าใจความหมายของการอ่านมี ความหมายต่าง ๆ กัน เมื่อเอ่ยถึงการอ่าน ต้องมีความหมายเข้ามาเกี่ยวข้องคือ เข้าใจใน ถ้อยคำ ที่อ่าน เช่น ถ้ามีเด็กเห็นคำว่า กา แล้วเปล่งเสียงว่า กา ก็เข้าใจว่าเป็นการอ่าน เช่นนี้ เป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะเด็กอาจไม่เข้าใจว่ากา ที่เปล่งออกมานั้น หมายถึง นกชนิด หนึ่งที่มีสีดำ ร้อง กา กา กา หรืออาจหมายถึง กาที่ใช้ในการต้มน้ำ หรืออาจไม่เข้าใจทั้งสอง ความหมายก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงยังไม่เรียกว่าการอ่าน แต่เป็นเพียงการเปล่งเสียงเท่านั้น ดังนั้นสิ่งที่นักเรียนควรเข้าใจกับความหมายของการอ่าน ถ้าเป็นการอ่านก็ต้องเข้าใจความหมาย ของคำ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องและสรุปเรื่องได้ถูกต้อง

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 941) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การอ่านตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

ประทีป วาทิกทินกร (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่าน คือ การรับรู้ ข้อความในข้อเขียนของตนเอง และของผู้อื่น รวมทั้งการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายจราจร และเครื่องหมายที่แสดงในแผนภูมิต่าง ๆ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าการอ่านเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อื่นสามารถบอกความหมายได้

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 121) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

จวีวรรณ อุหาภินันท์ (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่าน คือความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1364) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า หมายถึง การอ่านตามตัวหนังสือ การออกเสียงตามตัวหนังสือ การดูหรือเข้าใจความจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ การคิด การนับ

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์ (2547 : 3) ได้ให้ความหมายของการอ่าน คือ การบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ โดยมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มมาจาก “แสง” ที่ถูกสะท้อนมาจากตัวหนังสือ ผ่านเลนส์นัยน์ตาและประสาทตา เข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception) และความจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 95-96) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะของกระบวนการ หมายถึง ลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวข่าวสารที่ผู้อื่นสามารถบอกความหมายได้
2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ หมายถึง การสอนอ่านเพื่อให้เข้าใจหลักจิตวิทยาพัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละวัย จัดสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ หมายถึง การสอนอ่านจะต้องเข้าใจเสียงฐานที่เกิดเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เข้าใจหลักภาษาและการใช้ภาษา เพื่อนำหลักการเหล่านั้นมาสอนอ่านและเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง
4. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาทางการศึกษา หมายถึง การนำหลักจิตวิทยามาใช้ทางการศึกษา เช่น ความพร้อมของการอ่าน ความสนใจ แรงจูงใจ การเสริมแรง และทฤษฎี

ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาการจัดกิจกรรมการอ่าน

5. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษา หมายถึง การรู้จักเลือกวิธีสอนอ่านที่เหมาะสมกับวัย และระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามขั้นพัฒนาการเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน

6. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาด้านการจำและการลืม หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถจดจำเรื่องและเก็บไว้ในสมอง ถ้ามีโอกาสเล่าให้ผู้อื่นฟังก็สามารถเล่าได้ถูกต้อง แต่การที่ผู้อ่านจะจำข้อความที่อ่านได้ก็จะต้องเข้าใจความหมายของคำ รู้หน้าที่ของคำ อีกทั้งสามารถแยกพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ออกจากกันได้ อีกประการหนึ่งการที่ผู้อ่านจะจำเรื่องได้มากหรือน้อยนั้นยังขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องนั้นอีกด้วย

สรุปความหมายของการอ่านหมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องที่อ่าน และเรื่องที่อ่านมีความสำคัญต่อประเทศชาติและต่อตนเอง เพราะความรู้ที่ได้จากการอ่านจะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชาติและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ผู้ที่อ่านมากนอกจากได้รับความรู้อย่างกว้างขวางแล้ว ยังทำให้ผ่อนคลายความเครียด ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 2 - 12)

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ ที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

2. ความสำคัญของการอ่าน

ชลธิรา กลัดอยู่ และคณะ (วรรณดี โสภประยูร, 2544, 121-123, อ้างมาจากชลธิรา กลัดอยู่ และคณะ. 2517) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือมีผลต่อผู้อ่าน 2 ประการ คือ ประการแรก อ่านแล้วได้ “อรรถ” ประการที่สอง อ่านแล้วได้ “รส” ถ้าผู้อ่านสำนึกอยู่ตลอดเวลาถึงผลสำคัญของสองประการนี้ ย่อมจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากหนังสือตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนเสมอ การอ่านมีความสำคัญต่อทุกคนทุกเพศทุกวัย และทุกสาขาอาชีพ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

2.1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2.2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด การเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

2.3. การอ่านสามารถช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งทีอ่านไปปรับปรุง และพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

2.4 การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้ความมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง ฯลฯ

2.5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวเอง

2.6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

2.7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น อ่านศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้อนุชนรุ่นหลังรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สรุปความสำคัญของการอ่านว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ และพัฒนาสติปัญญาของคนเป็นสังคม พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต

องค์ประกอบในการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย

1.1 สายตา

1.2 ปาก

1.3 หู

2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ

2.1 ความต้องการ

2.2 ความสนใจ

2.3 ความศรัทธา

3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา

3.1 ความสามารถในการรับรู้

3.2 ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้

3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

3.4 ความสามารถในการเรียน

4. องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน

5. องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ

6. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

มีผู้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 2) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545 : 2) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยเฉพาะความอยากรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

3. การอ่านแจกลูกสะกดคำ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 97-99) ได้อธิบายความหมายของการแจกลูกมีความหมาย 2-นัย คือ

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกในมาตราตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กค และกบ การแจกลูกจะเริ่มต้นจากการสอนให้จำ และออกเสียงพยัญชนะและสระให้ได้ก่อน จากนั้นจะเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา จะใช้การสะกดคำไปที่ละคำได้ไปตามลำดับของสระ แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ จึงเรียกว่า แจกลูกสะกดคำแล้วอ่านคำในมาตราตัวสะกดทุกมาตราตามลำดับจนคล่อง จากนั้นจะอ่านเป็นเรื่องเพื่อประยุกต์หลักการอ่านนำไปสู่การอ่านคำที่เป็นเรื่องอย่างหลากหลาย

นัยสอง หมายถึง การเทียบเสียง เป็นการแจกกฎวิธีหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้ว ให้นำรูปคำมาแจกกฎโดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย เช่น บ้าน สูตร ของคำ คือ ให้เปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น ก้าน ป้าน ร้าน ถ้าน ค้าน เป็นต้น หลักการเทียบเสียง มีดังนี้

1. อ่านสระเสียงยาวก่อนสระเสียงสั้น
2. นำคำที่มีความหมายมาสอนก่อน
3. เปลี่ยนพยัญชนะที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะเสียงท้าย
4. นำคำที่อ่านมาจัดทำแผนภูมิการอ่าน เช่น กา มา พา ลา ยา

คำ ม้า ช้า ล้า น้ำ บ้าน ก้าน ป้าน ร้าน ค้าน

วิธีอ่านจะไม่สะกดคำให้อ่านเป็นคำตามสูตรของคำ เช่น อ่าน กา สูตรของคำ คือ

-า นำพยัญชนะมาเติมและอ่านเป็นคำ เช่น ยา ทา หา นา ตา อา

การสอนแบบการแจกกฎสำหรับนักเรียนแรกอ่าน (ชั้น ป. 1 และ ป. 2) มีหลักการสอน ดังนี้

1. เริ่มจากสระที่ง่ายที่สุดคือ สระ -า
2. ใช้แผนผังความคิดแจกกฎ โดยเลือกคำที่มีความหมายก่อน
3. ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำและทำความเข้าใจความหมาย
4. นำคำจากแผนผังความคิดมาแต่งประโยค
5. อ่านประโยคที่แต่ง
6. เขียนประโยคที่แต่ง

สรุป การแจกกฎ ในรูปแบบเช่นนี้ สามารถที่จะแจกต่อไปได้อีก เช่น แจกสระ

เอ แ อ โ อี เ อ ออ แล้วนำมาแต่งประโยคโดยอรรถรรูปการอับคำที่ประสมกับสระอื่น

ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปแต่งประโยคที่ยากและซับซ้อนขึ้นได้ เพราะเป็นการเรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ยากและยังได้ให้ความหมายของการสะกดคำ ดังนี้

การสะกดคำหมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมกับการอ่าน การสอนอ่านสะกดคำพร้อมกับการเขียน ครูต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำไปพร้อมกัน การสอนสะกดคำโดยการนำคำที่มีความหมายมาสอนก่อน เมื่อสะกดคำจนจำได้แล้วจึงแจกคำ เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือการอ่านคำใหม่โดยเริ่มจากคำง่าย ๆ แล้วบอกทิศทางการออกเสียงแล้วแจกคำโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้น

เรวดี อาษานาม (2537 : 83 – 84) ได้อธิบายการอ่านสำหรับเด็กที่ยังไม่เรียนหนังสือ ให้สามารถอ่านและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือคำพูดออกมาเป็นตัวหนังสือ นับตั้งแต่เริ่มมีการสอนหนังสือไทยจนถึงปัจจุบัน ได้กล่าวถึง การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ ดังนี้ คือ การสอนที่ถือว่าคำประกอบด้วยรูปและเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ฯลฯ เวลาสอนอ่านแทนที่จะอ่านเป็นคำ ๆ มีความหมายเลขที่เดียว ก็ต้องได้ พยัญชนะสระ ฯลฯ ให้ออกเสียงได้ถูกต้องเป็นคำ ๆ อีกทีหนึ่ง เป็นการช่วยให้อ่านคำได้ เพราะผู้อ่านรู้จัก พยัญชนะ สระ ตัวสะกด แล้วช่วยพาไป เช่น จาน นักเรียนสะกดคำว่า

จ - ำ - จา

จา - น - จาน

หรือ

จ - ำ - จาน

บ้าน นักเรียนสะกดคำว่า

บ - ำ - บา

บา - น - บาน

หรือ

บาน - ำ - บ้าน

วิธีนี้ช่วยให้เด็กรู้จักหลักเกณฑ์ของการเรียงลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ออกเสียง ได้ชัดเจน และอ่านคำนั้นได้ถูกต้อง

กรมวิชาการ (2546 : 133-134) ได้อธิบายการอ่านแจกลูกและการสะกดคำเป็น กระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์และเสียงตัวสะกด มา ประสมเสียงกัน ทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย การแจกลูกและสะกดคำ บางครั้งรวมเรียกว่า การแจกลูกสะกดคำจะดำเนินไปด้วยกันอย่างประสมกลมกลืน เพื่อให้ นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน และยังได้กล่าวถึง

~~ความสำคัญของการแจกลูกสะกดคำเป็นวิธีที่จำเป็นมากสำหรับเด็กที่เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอน~~

การแจกลูกสะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่าน นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การ ประสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิดซึ่ง เป็นปัญหาของเด็กนักเรียนไทยในปัจจุบัน ผลจากการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ย่อมส่งผล กระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

การอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อทุกคนที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำไปใช้ในชีวิต ประจำวัน สมควร น้อยเสนา (2549 : 21 – 22) ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ดังนี้ ความสำคัญของการอ่านจะเป็นสิ่งที่ช่วยมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น มี 4 ประการ คือ

1. ช่วยในการเรียนรู้
2. เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ
3. ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน
4. องค์ประกอบพื้นฐาน

ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จทางการอ่านมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้
วุฒิภาวะ อายุ เพศ ประสบการณ์ สมรรถวิสัย ความบกพร่องทางร่างกาย และ
การจูงใจ

4. ปัญหาการอ่าน

ปัญหาในการอ่านในใจคือ อ่านได้ช้า อ่านข้าม เก็บความไม่ครบ จับใจความไม่ได้
เวลาอ่านทำปากขมขมิบ เวลาอ่านใช้นิ้วชี้ตาม นักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายปัญหาการ
อ่าน ดังนี้

ฉวีวรรณ อุภาภินันท์ (2542 : 7-10) ได้อธิบายปัญหาของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านไม่ออก โดยมากจะเกิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่ยังจำ
หลักเกณฑ์การสะกดคำไม่ได้

1.1 อ่านคำที่ใช้อักษรต่ำและอักษรสูงที่มีวรรณยุกต์ เช่น ฟ้า ฟ้า น้า ข่า

ฯลฯ

1.2 คำที่ประสมกับสระประสม เช่น เปลือก เปลี่ยน เหมือน ฯลฯ

1.3 คำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เช่น พืช บริเวณ สมบัติ

ฯลฯ

2. อ่านคำผิด ลักษณะที่อ่านผิดส่วนมากมีดังนี้

2.1 อ่านคำที่มีอักษรซ้ำผิด เช่น หลัด (ละ - หลัด) อ่าน หลัด ปรัมปรา

(ปะ-รา - ปะ - รา) อ่าน ปรัมปรา ขมุกขมัว (ชะ - หมุก - ชะ - หมัว) อ่าน ชะมุกชะมัว

2.2 คำพ้องรูป เช่น เผลา - เผลา (เพ - ลา) อ่าน เผลา แหน - แหน อ่านออก

เสียง น สะกดทั้งสองคำ พลี - พลี (พะ - ลี) ออกเสียง พลี อ่านเป็น ล ควบ ทั้งสองคำ

2.3 อ่านคำหรือข้อความที่มีเครื่องหมายประกอบผิด เช่น คำที่มีเครื่องหมาย
ไปยาลน้อย (๓) เครื่องหมายไปยาลใหญ่ (๓๓) เช่น โปรดเกล้าฯ อ่านเป็น โปรดเกล้า ไปยาล
น้อยการอ่านที่ถูกต้องคือ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

2.4 อ่านแยกคำหรืออ่านแบ่งวรรคตอนผิด มีลักษณะดังนี้

2.4.1 แยกคำผิด เช่น โจนด (ละ - โจนด) อ่านผิดเป็น โจ - นด

2.4.2 แยกพยางค์ผิด เช่น เพลงเขมรอกโครง (ขะ – เหมน – อก – โครง)

อ่านผิดเป็น เพลง เขม – รอก - โครง

2.4.3 อ่านแบ่งวรรคตอนผิด เช่น ข้อความที่อยู่ในวงเล็บ คือข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้ว ไม่ทำให้เสียใจความเดิมที่ถูกต้องอ่านว่า ข้อความที่อยู่ในวงเล็บคือ ข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้วไม่ทำให้เสียใจความเดิม

2.5 อ่านออกเสียงผิด มีลักษณะดังนี้

2.5.1 อ่านตัว ออกเสียงพยัญชนะตัวหนึ่งเป็นพยัญชนะอีกตัวหนึ่ง เช่นเราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก อ่านว่า เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก หรือ มองเห็นอาหารเป็นคำ ๆ อยู่ในจาน อ่านเป็น มองเห็นอาหารเป็นคำ ๆ อยู่ในจาน

2.5.2 อ่านออกเสียงคำที่ใช้ ร ผิด เช่น โรงเรียน อ่านเป็น โลงเรียนเรียบร้อย อ่านเป็น เลียบร้อย รื่นเริง อ่านเป็น ลิ่นเลิง ฯลฯ

2.5.3 อ่านออกเสียงคำควบกล้ำผิด เช่น ปรับปรุง อ่านเป็น ปับปุง

2.5.4 ออกเสียงคำผิดตามลักษณะของภาษาถิ่นเช่นเดียวกับภาษาพูด เช่น นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน อ่านข้อความ เขียนหนังสือ ว่า เขียนหนังสือ นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ อ่านข้อความ ตาพบงใหญ่ ว่า ตาพบงูใหญ่ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นเหนือ อ่านข้อความเขาเดินไปพบข้าง ว่า เขาเดิน ไปพบข้าง เป็นต้น

2.5.5 ออกเสียงคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด เช่น อ่านคำว่าคอมพิวเตอร์ตามรูปคำที่สะกด คือ คอม – พิว – เตอ ที่ถูกต้องอ่านว่า คอม – พิว - เตอ

2.5.6 ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน เช่น ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง นักเรียนจะอ่านออกเสียงตามรูปคำที่มองเห็น ที่ถูกต้องอ่านออกเสียงว่า ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง หรือ ฉันอยากได้อีกละซิ ต้องอ่านออกเสียงว่า ฉันอยากได้อีกละซิ หรือ เธอมาถึงเมื่อไรต้องอ่านออกเสียงว่า เธอมาถึงเมื่อไหร่

2.5.7 อ่านลากเสียง ยานคาง โดยมากเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เมื่ออ่านพร้อม ๆ กันจะลากเสียงยาวเพื่อรอกัน เช่น ม้า แก่ ตัว หนึ่ง การอ่านยานคางทำให้เกิดผลเสียคือ ทำให้คิดช้า ประดิษฐ์ต่อเรื่องยาก ถ้าไม่แก้ไขจะทำให้เสียบุคลิกภาพในการอ่านและทำให้เป็นคนเฉื่อยชา

2.5.8 อ่านช้า ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง ใช้เวลาอ่านแต่ละบรรทัดนานเกินไป โดยเฉพาะการอ่านในใจต้องอ่านให้เร็วกว่าการอ่านออกเสียง การอ่านช้าทำให้รู้เรื่องช้ากว่าคนอื่น จะทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาตนเอง นักเรียนระดับประถมศึกษาควรอ่านได้

120-150 คำ ต่อนาที

2.6 จับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ เด็กบางคนอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีประโยชน์ เพราะไม่รู้เรื่องหรือ ไม่ได้สาระจากเรื่องที่อ่านเลย

2.7 อ่านทำนองเสนาะไม่ได้ บางคนอ่านไม่ได้เพราะไม่กล้าอ่านคนเดียวทำให้ไม่ได้รับความไพเราะของร้อยกรอง

2.8 อ่านทั้งคำบางคำ คือ อ่านข้ามบางคำ เช่น ข้อความที่เขียนว่า ระหว่างเดินทางไปโรงเรียนจะต้องเดินผ่านตลาด...๑ เด็กที่อ่านลักษณะนี้อาจจะอ่านว่า ระหว่างทางไปโรงเรียน เดินผ่านตลาด...๑

การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังมีรายละเอียดดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 34) การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้ได้กับทุกวิชาทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งกัยกิจกรรมการเรียนที่มุ่งพัฒนานักเรียนในด้าน การแก้ปัญหาการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อนการเน้นคุณธรรม จริยธรรม การสร้างเสริมประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม

1. ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

พรพรรณวิทย์ สังการธรรมสาร (เสวี อุงนอก. 2542 : 19, อึ้งอิงมาลากร พรรณรัตน์ เน่าธรรมสาร. 2533 : 35-37) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่า ๆ กันกับความรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 34) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม

ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งการเป็นกำลังใจให้แก่กันและกันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

กมลวรรณ โพธิ์บัณฑิต (2543 : 13) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกัน มาเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นร่วมกัน แก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนด คนที่เรียนเก่งจะช่วยคนที่เรียนอ่อนกว่าทุกคนจะต้องช่วยเหลือให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

จันทร์ตา ดันติวสานุรักษ์ (2543 : 37 – 55) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 131) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการให้กำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้เพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2545 : 30) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนต้องร่วมมือกัน มีการช่วยเหลือกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะยึดหลักแนวคิดที่ว่า ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนจะรวมกันเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

อัญชนา โพธิพลากร (2545 : 15) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ความสะดวกสามารมีทั้งเรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน กลุ่มละประมาณ 5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนเองและงานของกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนในกลุ่มได้เรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์และคะแนน จากความสำเร็จของแต่ละคนจะเป็นคะแนนความสำเร็จของกลุ่ม รวมทั้งคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปภายหน้า

จุฑารัตน์ สุจินพรหม (2546 : 36) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มสมาชิกในกลุ่มนั้นจะมีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกันและมีการช่วยเหลือกันในการเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งต้องคอยบอกและแนะนำเพื่อน ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการเพื่อความสำเร็จของกลุ่มและของนักเรียนเองด้วย

จอห์นสันและจอห์นสัน (สุริเยศ กิ่งมณี. 2547 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Johnson and Johnson. 1987 : 12) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ให้นักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละประมาณ 2-5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านเพศ เชื้อชาติ ความสามารถทางการเรียน ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ทิสนา เขมมณี (2547 : 98) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกันกลุ่มละประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

เพ็ญประภา ชาตยานนท์ (2547 : 32) การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกภายในกลุ่มมีประมาณ 4-6 คน มีความแตกต่างกันด้านความรู้ ความสามารถ โดยเป้าหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ สมาชิกภายในกลุ่มมีบทบาทเท่าเทียมกันในการทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ โดยพัฒนาทักษะทางสังคมในการทำงานกลุ่ม พึงพาสันับสนุนเพื่อนทุกคนในกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

เสาวลักษณ์ น้อยอาษา (2547 : 24) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดสภาพการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 2-6 คน สมาชิกในกลุ่มมี

ความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน คือ มีคนเก่ง ปานกลาง อ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ให้ทำงานร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม โดยมีกลุ่มประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน

อดุลย์ เอี่ยมแจ้งพันธ์ (2547 : 53) การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัวในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยสมาชิกภายในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือหมายถึง การเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาหารือ แก้ปัญหาและทำกิจกรรมร่วมกันให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ครูกำหนด คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า ทุกคนจะต้องช่วยเหลือกัน ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชนาธิป พรกุล (2544 : 71-72) ได้กล่าวไว้ว่า จะใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้รับสิ่งต่อไปนี้

1. การพัฒนาสติปัญญา มีทักษะทางการคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา
2. ทักษะทางสังคม เช่น การร่วมมือ การช่วยเหลือ การปฏิสัมพันธ์ในทาง

สร้างสรรค์

3. ความลดหย่อนความแตกต่าง เรียนรู้ในอัตราที่พ้องกัน มีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจและทำงานเป็นทีม

4. การพัฒนาตนเอง เช่น ควบคุมตนเองในการเรียน เข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ

5. ความเท่าเทียมกันมีการยอมรับว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันในเรื่องใด

กรมวิชาการ (2545 : 64) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งฝึกฝนและพัฒนา ดังนี้

1. การเรียนรู้ร่วมกัน

2. การทำงานกับผู้อื่น การเป็นผู้นำและเป็นผู้ตาม
3. การคิดแบบหลากหลาย
4. การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง
5. ประชาธิปไตย
6. การเรียนอย่างมีความสุข

ทิสนา แคมมณี (2547 : 265) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา และอื่น ๆ

จุฑารัตน์ สุจินพรหม (2546 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน ช่วยพัฒนานักเรียนในเรื่องของการทำงานกันเป็นกลุ่ม ส่งเสริมการทำงานร่วมกันในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน เรียนรู้อย่างมีความสุข

สรุพัทธ์ประสงค์การเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันโดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำให้มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่ม มีการถกเถียงปัญหา ปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนด ทุกคนจะต้องช่วยเหลือกันความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

3. ความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2541 : 40) ศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสรุปถึงความสำคัญการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทุกคน เพราะทุกคนร่วมมือกันในการทำงานกลุ่ม และทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน
2. สมาชิกทุกคนมีโอกาส คิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
3. เสริมการช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งเกิดความภาคภูมิใจรู้จักเสียสละเวลา ส่วนคนที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจ

ของเพื่อน

4. ส่งเสริมให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือก เพราะมีการร่วมกันคิด เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จันทรา ดันติพงศานุรักษ์ (2543 : 37) ให้ข้อสรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดี มีคุณลักษณะ และประสิทธิภาพของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
2. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
3. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
5. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน
6. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น
7. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

สรุปความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผยสมาชิกในกลุ่มทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนเองไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้ นำไปสู่การอภิปราย ซักถามทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน

4. องค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ ต้องมีองค์ประกอบสำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence) กลุ่มต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ดังนั้น แต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและในขณะที่เดียวกันต้องช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face - To - Face Promotive Interaction)
3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual

Accountability) สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องมีความรับผิดชอบและพยายามทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

4. การใช้ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skill) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้การดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) การวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

สรุปองค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ว่ากลุ่มต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความดีของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ

5. ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มเรียนรู้ที่ใช้โดยทั่วไปมี 3 ประเภท

5.1 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (Formal Cooperative Learning Groups) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5.2 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal Cooperative Learning Groups) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติทั่วไป โดยโดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือแทรกเข้าไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษ

5.3 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (Cooperative Base Groups) กลุ่มประเภทนี้ เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดความสัมพันธ์ภาพที่ดี สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใยช่วยเหลือกัน และกันอย่างต่อเนื่อง

สรุปประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ว่าสามารถจัดขึ้นโดยการวางแผน

จัดระเบียบ กฎเกณฑ์และเทคนิคต่าง ๆ หรือจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือแทรกเข้าไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษ หรือการเรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดความสัมพันธ์ภาพที่ดี สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใยช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง

6. รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุรศักดิ์ หลาบลมาลา (2535 : 97) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นิยมใช้โดยทั่วไปในปัจจุบันมี 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จเป็นทีม (Student Teams Achievement Divisions: STAD) สมาชิกในกลุ่ม 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้วครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนดนักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกันและกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครู นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบแล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับของคะแนนทุกกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2. การเรียนรู้ที่แข่งขันเป็นทีม (Teams – Games – Tournament : TGT) จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันกันตอบปัญหา จะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่ม (Teams Assisted Individualization : TAI) สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ครูเรียกเด็กที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน เด็กกลับไปแจ้งกลุ่มของตน และตัวครูตรงนั้นงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition : CIRC) ใช้สำหรับวิชาอ่านเขียนและทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่ม 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คน ก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนให้กลับเข้ากลุ่ม แล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มรายบุคคล

5. การเรียนรู้แบบต่อภาพ (Jigsaw)

ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกัน ออกไป แล้วทุกคนก็กลับมากลุ่มของตนเองสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ มาประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมคะแนนเป็นกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบต่อบทเรียน (Jigsaw II)

พัฒนามาจาก Jigsaw โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนในการช่วยเหลือและพึ่งพากันมากขึ้น มีขั้นตอนเหมือน Jigsaw ทุกประการ แต่ตอนประเมินผล ครูจะนำคะแนนทุกคนในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุด หรือได้รับคะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัล ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจในหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกัน ค้นคว้า และอภิปราย แล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนเองไปประชุมกับสมาชิกกลุ่มอื่นมา ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7. การเรียนรู้แบบการเรียนรู้ด้วยกัน (Learning Together : LT)

รูปแบบ LT (Learning Together) นี้ จอห์นสัน และจอห์นสัน Johnson and Johnson (1994 : 31-37) เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ. 1975 ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 เขาเรียกรูปแบบนี้ว่า วงกลมการเรียนรู้ (Circles of Learning) รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งจอห์นสันและจอห์นสันได้เสนอ

หลักการตัดสินผลการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ

1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (Mutual Goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน

1.2 การให้รางวัลรวม เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (Joint Rewards) สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีกคนละ 5 คะแนน

1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (Share Resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่าน โดยแบ่งเอกสารออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมายแต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ครูอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้ถามคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบและผู้จดบันทึกคำตอบ

2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face – To – Face Interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ สุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงาน สมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม

4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม(Social Skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน ประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น

ในการนำรูปแบบนี้ไปใช้ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจน
2. จัดกลุ่มให้มีขนาดไม่เกิน 6 คน หากนักเรียนยังใหม่ต่อการเรียนแบบร่วมมือ ควรใช้กลุ่มที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด นักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีเพศหญิงและเพศชาย แต่ในบางครั้งการจัดนักเรียนที่มีความสามารถเหมือนกันเข้ากลุ่มเดียวกันเพื่อฝึกทักษะก็สามารถทำได้
3. จัดให้มีนักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวง เพื่อให้สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้สะดวก
4. จัดเอกสารหรือสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น

จัดเอกสารให้กลุ่มละชุดเดียว เพื่อให้ให้นักเรียนแบ่งกันดู แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยให้แต่ละคนรับผิดชอบในการอ่าน และทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน ทำให้กลุ่มของตนเป็นกลุ่มที่ชนะ

5. กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพากัน ตัวอย่างบทบาทในการทำงานกลุ่มได้แก่ ผู้สรุปย่อ ทำหน้าที่สรุปบทเรียน ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่สอบถามเพื่อนสมาชิก ผู้กระตุ้น ทำหน้าที่ส่งเสริมชักชวนให้เพื่อนสมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ผู้บันทึก ทำหน้าที่จดบันทึกการตัดสินใจของกลุ่มหรือรายงานของกลุ่ม ผู้สังเกต ทำหน้าที่ตรวจสอบความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

6. อธิบายงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ

7. แจกเงื่อนงำเพื่อจัดสภาพให้เกิดความเกี่ยวพันกันในเรื่องของเป้าหมายรวม อาจทำได้โดยกำหนดให้กลุ่มผลิตผลงานร่วมกันเพียง 1 ชิ้น หรือให้รางวัลกลุ่มจากผลงานของสมาชิกแต่ละคน

8. จัดสภาพให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมให้กับกลุ่ม เช่น ครูจัดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูสุ่มเลือกสมาชิกของคนใดคนหนึ่งขึ้นมารายงานผลงานของกลุ่ม หรือครูเลือกผลงานของสมาชิกคนใดคนหนึ่งมาเป็นตัวแทนของกลุ่มแล้วให้คะแนนกลุ่มจากผลงานของสมาชิกคนนั้น เป็นต้น

9. จัดสภาพให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม เป็นต้นว่าให้ถามเพื่อนกลุ่มอื่นได้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ

10. อธิบายเกณฑ์ของความสำเร็จ การให้คะแนนควรเป็นแบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม สำหรับกลุ่มแบบแตกต่าง (Heterogeneous Groups) เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแต่ละกลุ่มต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

11. ระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง ในระยะแรกพฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ให้อยู่กับกลุ่ม ถามชื่อเพื่อนสมาชิกในพฤติกรรมระดับที่ซับซ้อนขึ้น ได้แก่ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ทุกคนเข้าใจ และเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่ม

12. ระหว่างที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูมีบทบาทดังนี้

12.1 สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการแก้ไขหากนักเรียนประสบปัญหาในการทำงานหรือปัญหาเกี่ยวกับการร่วมมือกัน

12.2 ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ครูจำเป็นต้องเข้าไปแทรกในระหว่างการทำงาน

ทำงานของนักเรียนเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงคำสั่ง เพื่อตอบปัญหาข้อสงสัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พுகุญ และเพื่อสอนทักษะการเรียนรู้

12.3 สอนทักษะการร่วมมือกันเพื่อให้สื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. สรุปทบทวนโดยนักเรียนและครู

14. นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่มและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงานในครั้งต่อไป

15. การประเมินผล

15.1 ประเมินผลงานของนักเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนร่วมมือกัน หรือให้แรงเสริมแบบร่วมมือไปพร้อมกับการให้แรงเสริมรายบุคคล โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคนและให้รางวัลกลุ่มจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือนักเรียนได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (Bonus Points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

15.2 ประเมินการทำงานของกลุ่มจากการสังเกตระหว่างเรียน และการอภิปรายในชั้นกระบวนการกลุ่ม

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้เทคนิค L.T. มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2547 : 69-70) ได้อธิบายถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้เทคนิค L.T. ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อน ที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 คน โดยจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถทั้งเก่ง

ปานกลาง อ่อน และผู้ด้อยความสามารถ 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ เช่น สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ กลุ่มย่อยสรุปคำตอบร่วมกันส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานของกลุ่ม ผลงานของกลุ่มได้คะแนนเท่าไรสมาชิกทุกคนจะได้คะแนนนั้นเท่ากันทุกคน ดังนั้นผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น สมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545 : 41-42) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นเทคนิคที่ผู้เรียนช่วยกันทำงาน โดยมีการแบ่งหน้าที่กัน ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้สอนมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดหรือใบงาน สมาชิกจะตอบคำถามหรือแก้ไขโจทย์ปัญหาจากแบบฝึกแต่ละข้อ

โดยแบ่งหน้าที่กันคนอ่านคำถาม หรือ โจทย์ฟังขั้นตอนและรวบรวมข้อมูลหรือเสนอแนวคิด เพื่อเสนอแนะตอบคำถาม หรือคำนวณหาคำตอบ ตรวจสอบคำตอบ โดยแต่ละคนจะมีโอกาสได้ทำหน้าที่ ที่แบ่งกันนั้นทุกหน้าที่ เป็นจำนวนเท่า ๆ กัน เมื่อเสร็จแล้วส่งกระดาษคำตอบ เพียงชุดเดียวต่อผู้สอน ถือว่าผลงานที่ทำร่วมกันนั้นสมาชิกทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหรือชิ้นงานนั้น หลังจากนั้นก็มีกิจกรรมตรวจสอบ ซึ่งผู้สอนจะเป็นคนตรวจหรืออาจเป็นกลุ่มอื่นเป็นผู้ตรวจ โดยผลัดกันตรวจ หรืออาจหมุนเวียนกัน เช่น กลุ่ม 1 ตรวจกลุ่ม 2 กลุ่ม 2 ตรวจกลุ่ม 3 กลุ่ม 3 ตรวจกลุ่ม 4 กลุ่ม 4 ตรวจกลุ่ม 1 ซึ่งผู้สอนจะมีแนวเฉลยคำตอบให้สมาชิกกลุ่มผู้ตรวจซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนต้องเตรียมแบ่งผู้เรียนล่วงหน้า กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน

สรุปได้ว่า จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning Together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยจัดสมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และเพศแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เน้นกระบวนการในการให้ความร่วมมือ มากกว่าการแข่งขันความสำเร็จของตนเองจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ในขณะที่ทำงานนักเรียนช่วยกันคิดและช่วยกันตอบคำถาม พยายามทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและทุกคนเข้าใจที่มาของคำตอบ ให้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ก่อนที่จะถามครู และครูให้การเสริมแรงด้วยการชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนของรูปแบบ แอล.ที (LT)

1. เพื่อมุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือนอกจากเพื่อน ๆ
2. เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่น ๆ

หลักการแบ่งกลุ่มการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 152) ได้อธิบายถึงหลักการแบ่งกลุ่มไว้ 4 ขั้นตอน

ดังนี้

1. ตรวจสอบคะแนนที่เคยสอบผ่านมาแล้วของนักเรียนทุกคนในห้องแล้วเรียงคะแนนจากคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด
2. ลำดับหมายเลขตามคะแนนจากคะแนนสูงสุดเป็นหมายเลข 1 ไปจนถึงคะแนนต่ำสุดเป็นหมายเลขสุดท้าย ตามลำดับ
3. คำนวณดูว่าสมาชิกในห้องมีกี่คน และครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกี่กลุ่ม
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนดังนั้นจะได้นักเรียนละครักร่วมกันพอดี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการแบ่งกลุ่มนักเรียน

นักเรียน	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5
เก่ง	1	2	3	4	5
ปานกลาง	10	9	8	7	6
	11	12	12	14	15
อ่อน	20	19	18	17	16
	21				

การใช้กระบวนการกลุ่มแบบนี้จะช่วยลดภาระการฝึกฝนของครู นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนกันเอง ช่วยเหลือกัน ส่งผลให้คนอ่อนและคนปานกลางเรียนดีขึ้น มีความร่วมมือของกลุ่มดีขึ้น นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

ขั้นตอนการสอนกระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ Learning Together (LT)

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 39) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ แอล.ที (LT) ไว้ดังนี้

1. ครูและนักเรียนอภิปราย สรุปเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว
2. แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มความสามารถกัน กลุ่มละ 4-5 คน
3. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 แผ่น
4. แบ่งหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มดังนี้
  - คนที่ 1 อ่านคำสั่งหรือขั้นตอนในการดำเนินงาน
  - คนที่ 2 ฟังขั้นตอนและจดบันทึก

คนที่ 3 อ่านคำถามและหาคำตอบ

คนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ (ข้อมูล)

5. แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบเพียงแผ่นเดียวหรือส่งงาน 1 ชิ้น ผลงานที่เสร็จและส่งเป็นผลงานที่ทุกคนในกลุ่มยอมรับ ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน

สรุปได้ว่า กลุ่มร่วมมือเทคนิค LT เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีการพึ่งพาอาศัยในการเรียนรู้ และมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มมีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบงานร่วมกัน เป็นวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT ในการวิจัยในครั้งนี้

จากหลักการทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและความเห็นของนักวิชาการ พอสรุปขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ LT ได้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ขึ้นแนะนำทักษะในการเรียน ระเบียบกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม

1.2 แจกวัสดุประสงค์ในการเรียน การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

1.3 แบ่งกลุ่ม 2-6 คน คละความสามารถ เพศ

2. ขั้นสอน

2.1 นำเข้าสู่บทเรียน สรุปเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว

2.2 แนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูล มอบหมายงาน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

3.1 เริ่มเรียนรู้ร่วมกันแบบ LT

3.2 ร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.3 ร่วมตัดสินใจ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

4.1 ชิ้นงานของกลุ่ม 1 ชิ้นงานหรือกระดาษคำตอบ แผ่นที่เป็นตัวแทนกลุ่มพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขปรับปรุง และทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

5.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

นอกจากนี้ ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548 : 135) ได้ให้ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ข้อดี

1. นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานและการเรียนรู้
2. นักเรียนรู้ทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคม
3. นักเรียนซึ่งมีปฏิริยาต่อกันและกันนั้นได้เกิดการเรียนรู้ในเจตคติ ค่านิยมและความรู้ซึ่งกันและกัน

4. นักเรียนได้ฟังความคิดเห็นจากคนอื่น ทำให้มีความคิดกว้างขวาง

ข้อจำกัด

1. ถ้านักเรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ ขาดความกระตือรือร้นจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. ในการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน คนอ่านไม่ออกความคิดหรือคิดช้าเป็นผลต่อการทำงานกลุ่มทำให้คนคิดช้าไม่ประสบความสำเร็จ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 175) ได้ให้ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (LT)

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับผู้อื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดการเอาใจใส่และความรับผิดชอบส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ (LT) สรุปลงได้ดังนี้

ข้อดี

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์

ต่อกัน

2. ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางสังคม การทำงานร่วมกันอย่างมี

ความสุข

3. ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนฝึกทักษะความเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเองและรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

4. ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น / กลุ่ม

5. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูล ฟังพาทักษะกันและร่วมมือกัน

ข้อเสีย

1. ถ้านักเรียนคนหนึ่งขาดความรับผิดชอบจะส่งผลต่อกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ประสบผลสำเร็จ

2. นักเรียนบางส่วนขาดการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนอ่อน การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT)

มีกระบวนการดังนี้

จัดนักเรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาร่วมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ตัวอย่าง เช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

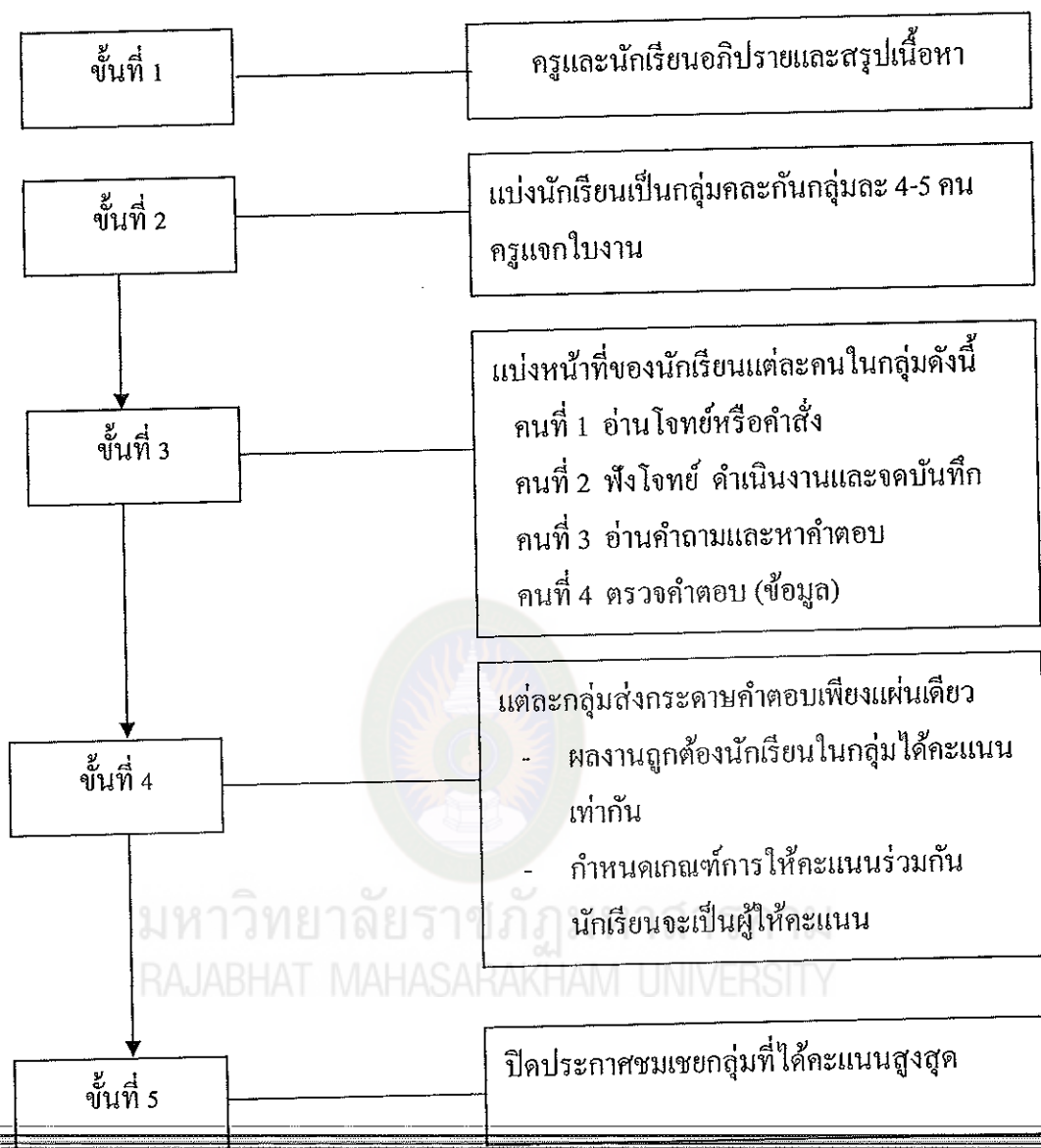
สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ

กลุ่มครูผู้สอนคอยกำกับ และส่งคำตอบที่เขียนผลงานกลุ่ม ผลงานกลุ่มได้

คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนเท่ากันทุกคน

สรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 39) ได้

กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ แอล.ที (LT) ไว้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ แอล.ที (LT)

นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 175) ได้ให้ข้อดีข้อเสียและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความตื่นเต้น สนุกสนานกับการเรียนรู้

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการ ดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจึงจะได้ผลดี
3. ผู้สอนมีภาระงานมากขึ้น

สรุป กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดในการนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องเตรียมการและดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดถ้าผู้เรียนขาดการเอาใจใส่และรับผิดชอบตัวเองจะทำให้ผลงานของกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอน รูปแบบ แอล.ที (LT) ดังนี้ 1) ครูและนักเรียนอภิปรายและสรุปเนื้อหา 2) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มคละกันกลุ่มละ 4-5 คน ครูแจกใบงาน 3) แบ่งหน้าที่ของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม 4) แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบเพียงแผ่นเดียว และ 5) ปิดประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สำลี รักสุทธี (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนดังนี้ แผนการสอน คือ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ แผนการ โครงการที่ครูจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการสอน โดยผ่านการเตรียมอย่างเป็นระบบ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 95) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการสอน (Lesson Plan) เป็นการกำหนดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และแนวทางการประเมินผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการสอนที่ต้องการ

ชัยชาญ วงศ์สามัญญ์ (2543 : 39) กล่าวว่า แผนการสอนหมายถึง แบบบันทึกที่บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นิยม ทิพจักร์ (2543 : 11) กล่าวถึงแผนการสอน ซึ่งมีความหมายว่า เป็นการวางแผนการสอนที่จัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า เพื่อทำการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องมาจากเจตนารมณ์ของหลักสูตร และความพร้อมของผู้เรียนและโรงเรียน

ทองสุข รวยสูงเนิน (2543 : 41) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่าเป็นการวางแผนจัดเตรียมรายละเอียดของการสอนที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทันที คนอื่น ๆ ก็สามารถนำไปใช้เพื่อการสอนแทนได้ การสร้างแผนการสอนจึงควรจัดทำเป็นหน่วยเล็ก ๆ เพื่อสะดวกในการสอนแต่ละครั้ง โดยมีหัวข้อรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็น

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) ระบุว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิรี ภูสาระ (2545 : 159) ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

กรมวิชาการ (2546 : 93) กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็คือ แผนการสอนที่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน ให้นักเรียนรู้จักคิด ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 213) ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือแนว ~~การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับ~~ สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 297) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้ผู้สอนทราบว่าจะเสนอเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดประเมินผลโดยวิธีใด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำรายละเอียดในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ วิธีวัดและ

ประเมินผล จึงจัดได้ว่าเป็นเอกสารทางวิชาการ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

การทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้เกิดการวางแผนการเรียนรู้และวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตรผสมกับจิตวิทยาทางการศึกษา นวัตกรรม การวัดและประเมินผล ตลอดจนปัจจัยอันวนความสะดวกของโรงเรียน สภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและท้องถิ่น ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้ ไว้หลายท่าน ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ถ้าผู้สอนติดธุระจำเป็น ไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการจัดการเรียนรู้ต้องใช้เป็นคู่มือแก่ผู้มาสอนแทนได้เป็นอย่างดี
4. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูที่แสดงว่า งานสอนต้องได้รับการฝึกฝนที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะเป็นเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ
5. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญการพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้ที่พัฒนาการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ไปพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นและเลื่อนระดับให้สูงขึ้นได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 206) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะมีการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้ครรมือถือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถมาสอนได้

3. กระบวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 214-216) กล่าวถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การทำแผนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำรายละเอียด โดยมีลำดับขั้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 ขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้

จากภาพประกอบที่ 2 จะเห็นว่ากรทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตร

วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อศึกษาเจตนารมณ์ หรือเป้าหมายสำคัญของ

หลักสูตร ศึกษาหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวการดำเนินการ สิ่งสำคัญคือ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรต้องการ

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย คู่มือ

ครูภาษาไทย และเอกสารค้นคว้าอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 จัดทำกำหนดการสอน

จัดทำกำหนดการสอน เพื่อเป็นการวางแผนการสอนตลอดภาคเรียน ตลอดปีการศึกษา ให้เป็นไปตามลำดับว่าจะทำการสอนแต่ละครั้งมีขอบเขตเนื้อหาแค่ไหนใช้ กิจกรรมในการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร และเพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุในเรื่องอะไร ในการสอนแต่ละครั้ง

ขั้นที่ 4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมการสอน โครงการสอนเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรตาม โครงสร้างของรูปแบบ ของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

1. สารสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดผลประเมินผล
7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
8. บันทึกของครูผู้สอน

จากส่วนประกอบของรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้ มองเห็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ คือ การเขียนสิ่งต่าง ๆ ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

4. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ประกอบด้วย

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติให้มากที่สุด โดยมีผู้สอน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบ หรือทำเสร็จด้วย ตนเอง โดยผู้สอนต้องลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้เรียนคิดแก้ไขหรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3. เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับรู้ และเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและสามารถนำกระบวนการไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และผู้เรียน

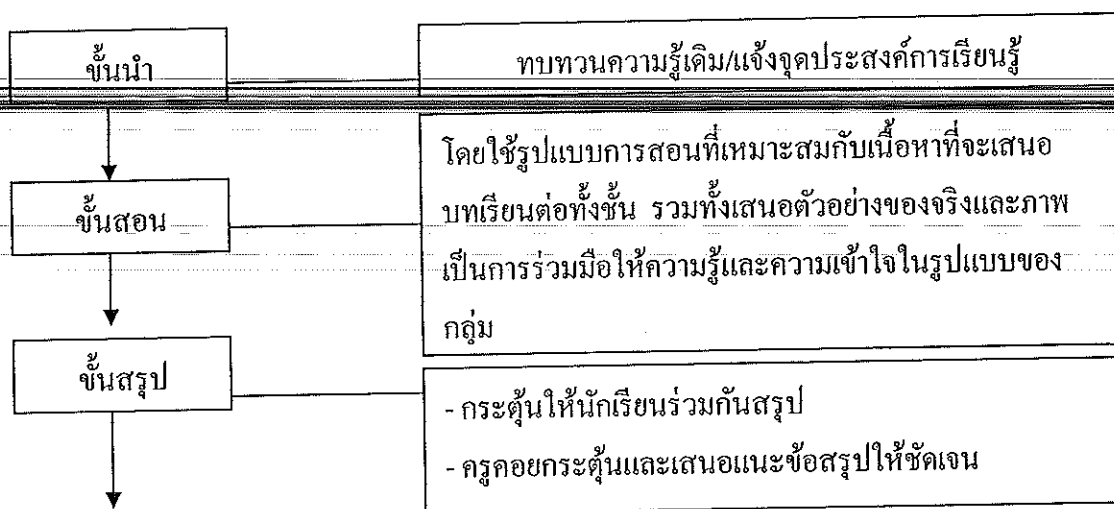
5. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดังนั้นในการจัดทำแผนการเรียนรู้ จึงส่งเสริมให้จัดทำให้สอดคล้องกับจุดเน้นและแนวการใช้หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

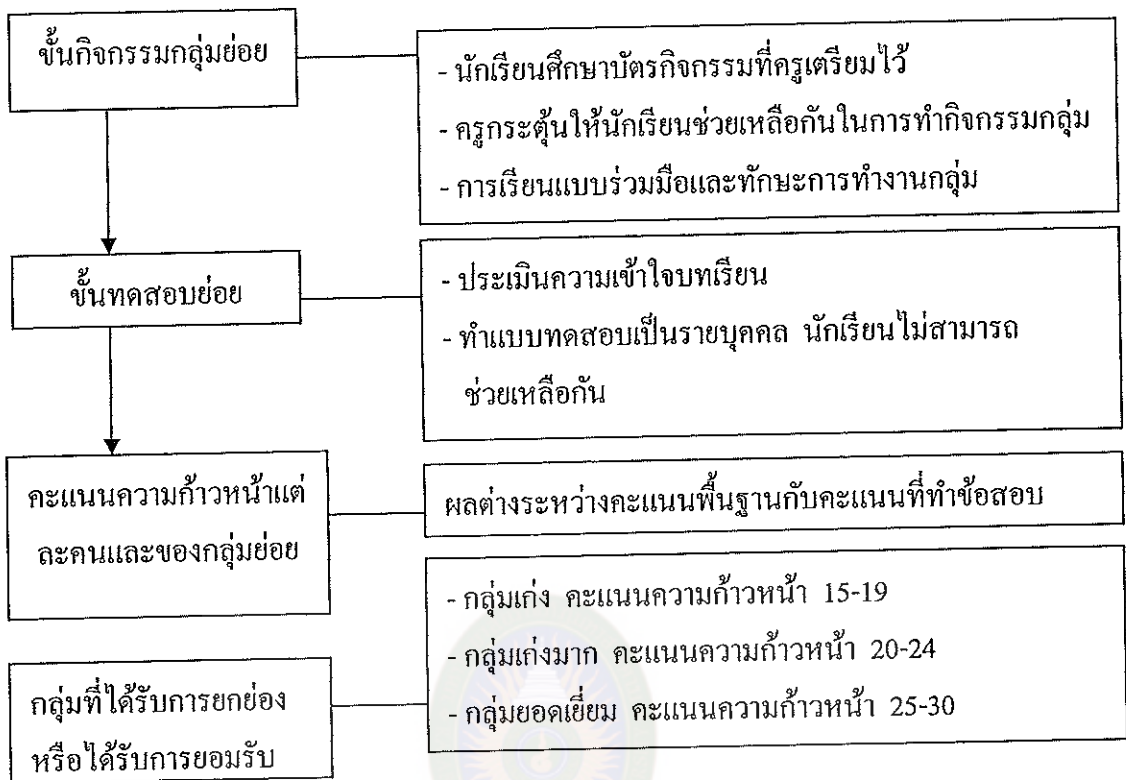
5. รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะคิดดัดแปลงตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ที่นิยมในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 137)

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เขียนโดยใช้หัวข้อเรื่องตามที่กำหนดกำกับ แต่การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนจะเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุว่านักเรียนทำอะไร ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้

ภาพประกอบที่ 3 ขั้นตอนการจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) กล่าวว่า แบบฝึก หรือหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่นักเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

นวลจันทร์ จันทร์ขาว (2539 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ คือ เอกสารประกอบแผนการสอนที่มีเนื้อหาเป็นการฝึกทักษะความชำนาญอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การอ่านออกเสียง การฟัง หรือการพูด

ชาญชัย อินธมาจาร (2540 : 98) ให้ความหมายของแบบฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน ที่จะให้นักเรียนทำอะไร ทำสำเร็จแล้วผลที่ได้เป็นอย่างไร ในอดีตแบบฝึกหัดมองว่าเป็นการบ้าน ปัจจุบันเป็นงานที่ทำในชั้นเรียนหรือที่บ้าน เป็นบทเรียนต้องฝึกและเรียนรู้ เป็นโครงการต้องทำให้สำเร็จ เป็นคำถามที่ต้องตอบหรือทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้เป็นเครื่องขวางวงจรการเรียนรู้การสอน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 641) ได้กล่าวถึง แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกหัด หมายถึงแบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้น เพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 83) สรุปว่า แบบฝึกหัดทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเสริมสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งในหนังสือส่วนใหญ่จะมีแบบฝึกหัดทักษะอยู่ท้ายบทเรียน หรือเป็นแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้น มา เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แบบฝึกหัดทักษะ หมายถึง เอกสาร ที่ใช้ฝึกทักษะกับผู้เรียน เพื่อฝึกให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ในที่นี้คือแบบฝึกหัดทักษะการอ่านสะกดคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกหัดทักษะ

มยุรี เหมือนพันธ์ (2535 : 25) ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า แบบฝึกหัดทักษะเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของผู้เรียน และการฝึกแต่ละทักษะควรมีความแตกต่างหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และเร้าความสนใจให้อยากทำแบบฝึกหัด

อนงค์ศิริ วิหาลัย (2536 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหัด วิธีสอนที่สอดคล้องกับสิ่ง คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ๆ สิ่งนี้จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจให้อยากทำแบบฝึกหัด

อำไพพรรณ ชินสำราญ (2538 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหัด สรุปได้ว่าแบบฝึกหัดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน ช่วยลดภาระของครูได้มาก ตลอดจนช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น และการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจะช่วยจุดประกายพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน เพื่อที่ครูจะได้แก้ไขปรับปรุงเฉพาะจุดอย่างทันที่

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 54) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกหัดไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ
ในทางจิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสะกดคำ

อดุลย์ ภูปลี (2542 : 24 – 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้เกิดความสนใจ และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉวีรัตน์ สุวรรณรัตน์ (2547 : 83) สรุปไว้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้

ตามความสามารถของตน

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าวได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหาที่ฝึกซ้ำในเรื่องที่เรียน

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550 : 21) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของแบบฝึกหัดและแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการแก้ปัญหา และการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีและประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี

ชาญชัย อาจิลเสมาจาร (2540 : 98) กล่าวถึงแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นวิธีทางที่สำคัญในการกระตุ้นและนำกิจกรรมการเรียนรู้ภายในหรือภายนอกชั้นเรียน ช่วยสร้างเจตคติที่ดีสูงงานที่จะทำให้นักเรียนภูมิใจในความสำเร็จ และพัฒนาอุปนิสัยในการเรียนการสอนแบบเป็นเอกเทศ

มะลิ อาจิวชัย (2540 : 17) ได้ให้แนวคิดในด้านประโยชน์และความสำคัญเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะที่ดี ช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกทักษะที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ช่วยให้ลดภาระการสอนลงได้ ทำใ้ผู้เรียนสามารถจะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นและเห็นได้ว่าแบบฝึกทักษะมีความสำคัญในด้านช่วยลดภาระการสอนของครูประหยัดเวลา สามารถทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว เป็นการฝึกกระบวนการคิดให้แม่นยำในเนื้อหา ทำใ้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามความสามารถของตนเพื่อความมั่นใจในการเรียนรู้และสามารถมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

3. ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

วรรณ แก้วแพรก (2526 : 33) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. คำที่นำมาฝึกต้องเป็นคำที่อยู่ในเนื้อหาที่เรียนและคำอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน
2. แบบฝึกทักษะที่ดี ต้องหลากหลายลักษณะเพื่อไม่ทำใ้ผู้เรียนเกิดความ

เมื่อหน่วยในการทำแบบฝึกทักษะรูปแบบเดิม ๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีก

3. แบบฝึกทักษะที่ดี ต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนรู้คำในแต่ละ
บทเรียน

4. แบบฝึกทักษะที่ดี ต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ
3 ประการคือ รู้จักคำเพิ่มขึ้น เข้าใจความหมายของคำดีขึ้น และมีความสามารถในการใช้คำ
สูงขึ้นตามระดับชั้นของนักเรียน

5. ต้องเป็นแบบฝึกทักษะที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ใช้ความคิด โดยอาศัย
ความรู้และความเข้าใจเดิมเป็นพื้นฐาน ไม่ควรมุ่งวัดความรู้ความเข้าใจเพียงประการเดียว

6. แบบฝึกทักษะต้องไม่ลักษณะอย่างข้อสอบทั่วไปมุ่งวัดความรู้ความเข้าใจ
ในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้แล้วเพียงประการเดียว แต่ต้องมีลักษณะที่เร้า ชั่วๆ ชูใจ ให้นักเรียน
ได้คิดได้พิจารณาและศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะชำนาญและมีความสามารถ
ในการใช้คำสูงขึ้นด้วย

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14-15) ได้เสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอนมิใช่ทดสอบว่านักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง
2. ควรเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว
3. สิ่งฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว
4. ควรเป็นข้อความสั้น ๆ
5. ไม่ควรใช้คำศัพท์มากเกินไป
6. ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกก่อนนำไปอ่านหรือเขียน
7. ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เกิดการสนองตอบสิ่งที่ฟังปรารถนา
8. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด

ฉวีวรรณจินดาพล (2528 : 25) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. การอธิบายคำสั่งต้องชัดเจน เข้าใจง่ายและเป็นคำสั่งที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก
2. ควรมีตัวอย่างประกอบให้นักเรียนอ่าน และทำความเข้าใจหลังการอ่าน
คำสั่งแล้วจึงลงมือทำแบบฝึกชุดนั้น ๆ ซึ่งตัวอย่างที่ดีควรให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่หลากหลาย
3. ควรมีภาพประกอบเพื่อดึงดูดให้นักเรียนสนใจในแบบฝึกและเป็นการสื่อ
ความเข้าใจในคำหรือข้อความที่อยู่ในแบบฝึกมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีเนื้อที่สำหรับเขียนหรือเติมคำที่มีขนาดช่องว่างพอเหมาะกับคำหรือ
ประโยคที่ต้องการให้นักเรียนเขียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัยของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกด้วย

ฝึกมากขึ้น

5. ควรมีการวางแผนฟอร์มที่ดีแล้วจะทำให้บรรลุในสิ่งที่ต้องการให้นักเรียน

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 55 – 56) ได้เสนอลักษณะของแบบฝึกดังนี้

1. ประเภทเลือกตอบ

- 1.1 เลือกระบายสีคำพวกเดียวกัน
- 1.2 เลือกคำที่มีความหมายตรงกับข้อความ
- 1.3 เลือกตัวพยัญชนะใ้ในกลุ่มคำ
- 1.4 เลือกคำที่สะกดการันต์ใ้ถูกต้อง
- 1.5 เลือกคำพวกเดียวกัน
- 1.6 ชิดเส้นใ้คำพวกเดียวกัน

2. ประเภทเติมคำ

- 2.1 เติมพยัญชนะในคำที่กำหนดใ้
- 2.2 เติมคำลงในข้อความที่กำหนดใ้
- 2.3 เติมส่วนประกอบของคำใ้เป็นคำที่มีความหมาย
- 2.4 เติมคำใ้มีความหมายตรงกับภาพ
- 2.5 เติมอักษรในช่องว่างใ้เป็นคำ ซึ่งตรงกับคำอ่านที่กำหนดใ้

3. ประเภทจับคู่

- 3.1 จับคู่กับพยางค์ของคำที่อ่านตรงกัน
- 3.2 จับคู่กับข้อความที่มีความหมายตรงกัน
- 3.3 จับคู่คำพวกเดียวกัน

4. ประเภทสร้างคำ

- 4.1 สร้างคำจากภาพ
- 4.2 สร้างคำจากภาพ และความหมายที่กำหนดใ้
- 4.3 สร้างคำโดยเรียงตัวอักษร
- 4.4 สร้างคำโดยกำหนดส่วนประกอบของคำบางส่วนใ้
- 4.5 นำคำมาประสมใ้เกิดคำใหม่
- 4.6 สร้างคำจากตัวอักษรที่สลับที่กันอยู่

5. ประเภทสร้างประโยค

- 5.1 สร้างประโยคจากคำที่กำหนดใ้

5.2 เลือกคำเติมลงในประโยคให้ได้ใจความ

5.3 สร้างประโยคจากภาพ

6. ประเภทคำ

6.1 อ่านคำอ่านจากคำที่กำหนดให้

6.2 อ่านคำจากคำอ่านและความหมายที่กำหนดให้

6.3 แก้อำที่อ่านสะกดผิด

7. ประเภทแยกส่วนประกอบของคำ

8. ประเภทหาความหมายของคำ

ผกาวดี ปัญญวรรณศิริ (2540 : 17) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. ควรมีหลายรูปแบบเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน
3. แบบฝึกแต่ละชุดควรมีเวลาสั้น ๆ
4. ควรเรียงจากง่ายไปหายาก
5. ควรมีการประเมินผลขณะฝึก เพื่อประเมินความชำนาญในทักษะนั้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 84) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดีไว้

ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน
3. คำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบแบบจำกัด และตอบอย่างเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดเร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจและเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

14. สามารถศึกษาด้วยตนเองได้

สรุปลักษณะแบบฝึกที่ดีได้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี และแบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของตนเองเพื่อความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นครูยังจำเป็นต้องศึกษาเทคนิควิธีการ ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพที่สุด อันส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ และแบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงหลายด้าน ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถความสนใจ และสภาพปัญหาของผู้เรียน

4. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2526 : 30–31) ได้ให้ข้อคิดในการนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการสร้างแบบฝึก สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กตามลำดับขั้นการเรียนรู้ มีรูปภาพจูงใจให้ผู้เรียน และจัดเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เพื่อให้เด็กนักเรียนมีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกหัดต่อไป
2. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าฝึกทักษะในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. ต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
4. แบบฝึกที่ดีต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนอ่านเข้าใจและทำแบบฝึกได้ด้วยตนเอง
5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ทดลองทำก่อน

อย่างไรจึงได้ผลผลิต

6. การให้นักเรียนทำแบบฝึกแต่ละครั้ง ต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน

7. แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนไม่รู้สึกรำคาญ และทำแบบฝึกนั้นอย่างเพลิดเพลิน 2 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145–146) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การ

เรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุก
ระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ
เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำ
แบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อ
วินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้าง
จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะในแต่ละบัตรจะมี
คำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง
การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้บัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการ
เรียน โดยจัดทำเป็นตอนเป็นเรื่อง เพื่อให้ความเห็นก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับ
แบบทดสอบความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และหา
คุณภาพของแบบทดสอบ

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อใช้ประโยชน์

ต่อไป

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะให้มีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับความคิดที่
สุจริตเพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522 : 52 – 62) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควร
นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึก สรุปได้ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับการฝึกหัด ซึ่งสอดคล้อง
กับการทดลองของวัตสัน (Watson) นั่นคือ สิ่งใดก็ตามที่ได้รับการฝึกหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อม

ทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่ว สามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกฝน หรือกระทำซ้ำก็จะไม่ช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่ต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณา ถึงความเหมาะสมไม่ยากหรือง่ายเกินไป และควรมีหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดย การจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำ หรือทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว จะช่วยให้จำได้แม่นยำ แล้วนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ได้อีกด้วย

พรรณิ ชูทัย (2522 : 45-46) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการ สร้างแบบฝึกเสริมทักษะไว้สอดคล้องกับแนวคิดของสุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรษ์ ดังนี้

1. กฎแห่งผล ตามหลักการของธอร์นไคค์ที่ว่า การกระทำใด ๆ ก็ตาม ถ้า เป็นสิ่งที่ผู้กระทำพอใจ ก็จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำอีก ดังนั้นนักเรียนต้องทำแบบฝึกนั้น ได้ตามสมควรจึงจะเกิดความพอใจและอยากกระทำอีก

2. กฎการฝึกหัดของวัตสัน สรุปผลการทดลองว่า การเรียนรู้เกิดจากการฝึก ทักษะและความใกล้ชิด โดยเฉพาะการฝึกนั้นเป็นการกระทำพฤติกรรมเพื่อสนองต่อสิ่งเร้าใด สิ่งเร้าหนึ่ง เพื่อให้จำได้คงทน แบบฝึกจึงควรเน้นให้กระทำซ้ำ ๆ

3. การเสริมแรง การกระทำใด ๆ ก็ตามครูควรให้การเสริมแรงแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพอใจ และรู้สึกประสบความสำเร็จในการทำงาน

4. แรงจูงใจ ครูต้องรู้จักกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัว อยากรู้อยากเรียน แบบฝึก ที่น่าสนใจจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากทำแบบฝึก

เกสร รองเดช (2522 : 36-37) ได้ให้แนวทางในการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. สร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน คือไม่ง่ายและไม่ยากเกินไป
2. เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก
3. แบบฝึกบางแบบฝึกใช้ภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ซึ่งจะ ช่วยให้เกิดประสบผลสำเร็จในการฝึก และจะช่วยย่วยุให้ติดตามต่อไปตามหลักการจูงใจ
4. แบบฝึกที่สร้างขึ้นเป็นแบบฝึกที่สั้น ๆ ง่าย ๆ

5. เพื่อป้องกันการเบื่อหน่าย แบบฝึกต้องมีลักษณะต่างๆ กัน เช่น ประสมคำจากภาพเล่นกับบัตรคำ เดิมคำในช่องว่าง อ่านคำประพันธ์ ฝึกร้องเพลง และใช้เกมต่างๆ ประกอบ

นวลใจ หนูมี (2529 : 34-35) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกว่าแบบฝึกควรมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน แบบฝึกควรมีกิจกรรมหลายๆ อย่าง ควรคำนึงถึงเวลาที่ใช้ฝึกด้วย และมีการเปรียบเทียบการสอนโดยใช้แบบฝึกกับเครื่องมืออื่น ๆ

เฟอร์ดีและคินนี่ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 167 ; อ้างอิงมาจาก PER and Kinny. 2970 : 41-42) ได้ให้หลักในการฝึกทักษะไว้ดังต่อไปนี้

1. ก่อนการฝึก ควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกอย่างไม่เข้าใจความหมายอาจไม่ทำให้เกิดทักษะที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิด ๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข
2. การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิด ๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข
3. ช่วงเวลาการฝึกสั้น ๆ บ่อย ๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือกแล้วเป็นอย่างดีจะมีประสิทธิภาพกว่าการฝึกช่วงยาว ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่ายไม่สนใจ
4. กิจกรรมการฝึกควรจะมีหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ อาจใช้เกมปัญหาหรือกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง
5. การฝึกอย่างมีความมุ่งหมาย จะเกิดประโยชน์มากถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่เรียนหรือฝึก โดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังการฝึก

6. การฝึกควรสัมพันธ์กับความสามารถ และฝึกควรให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไปด้วยดังนั้นแบบฝึกทักษะที่ดีควรมีหลักในการสร้างแบบฝึกดังต่อไปนี้

- 6.1 ใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้
- 6.2 เนื้อหาของแบบฝึกเสริมทักษะมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
- 6.3 แบบฝึกเสริมทักษะควรมีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
- 6.4 แบบฝึกต้องมีสิ่งเร้า เพื่อจูงใจผู้เรียน เช่น ภาพ เกม
- 6.5 ใช้เวลาในการทำแบบฝึกให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

6.6 แบบฝึกหัดต้องมีความพร้อม และสะดวกในการนำไปใช้ในการทำแบบฝึกหัดผู้เรียนต้องทราบผลดี

โดยสรุปแบบฝึกหัดที่ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามศักยภาพ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ด้วยการได้ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ แบบฝึกหัดที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์จริงหรือในชีวิตประจำวันของตนเองได้

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การหาประสิทธิภาพวิธีการหรือนวัตกรรม และคุณภาพเครื่องมือวัดผล กรมวิชาการ (2545 : 63) หลังจากผู้สอนกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาแล้วในขั้นนี้ต้องดำเนินการหาประสิทธิภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม และคุณภาพเครื่องมือวัดผลก่อนนำไปใช้จริง เช่น นำไปให้เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาให้ความคิดเห็น เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขหรือวิธีการอื่นแล้วแต่กรณีเพื่อเตรียมนำไปใช้การแก้ปัญหาหรือพัฒนาต่อไป และหลังจากนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้แล้วเพื่อเป็นการศึกษาว่าปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนาให้ผลตามความคาดหวังหรือไม่ ก็จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล สำหรับแนวทางการหาคุณภาพของนวัตกรรมในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะสถิติพื้นฐานที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้ด้วยตนเองเท่านั้น สำหรับสถิติระดับสูง ผู้สอนสามารถศึกษาไปจากหนังสือสถิติทั่วไปหรือจากผู้รู้ในโรงเรียนหรือท้องถิ่นใกล้เคียง

วิธีการหรือนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ เช่น ชุดการสอน แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น ควรมีความถูกต้องด้านเนื้อหา เทียบตรงและครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนภาษา ถ้อยคำ รูปภาพและขั้นตอนที่กำหนดขึ้นควรเหมาะสมกับนักเรียนด้วย ซึ่งผู้สอนสามารถหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หรือใช้วิเคราะห์คะแนน หรือจะใช้ทั้งสองวิธีก็ได้เช่นกัน วิธีการหาประสิทธิภาพวิธีการหรือนวัตกรรมที่สำคัญมีดังนี้

1. ตรวจสอบด้านเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่นผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีความคงทนทางการเรียนภาษาไทย จึงสร้างชุดฝึกทักษะการคิดคำนวณขึ้น ผู้สอนควรนำชุดฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คนตรวจสอบ ถ้ามีความเห็นสอดคล้องกัน 2 คนหรือ 3 คน แสดงว่าเนื้อหาและรูปแบบมีความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุม

2. หาประสิทธิภาพของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ใช้สูตรคำนวณ ในการหาประสิทธิภาพ เชนิฐ กิจระการ (2544 : 49-51) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพที่วัด ส่วนใหญ่จะพิจารณาเป็นเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีความหมายแตกต่างกันในหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระหว่างเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน
รวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระหว่างเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน
รวมกัน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

- เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์
 ΣY แทน คะแนนรวมของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 49-51)

ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนจะมาจากผลสัมฤทธิ์ของการคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวเลข ตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน แนวความคิดในการหาประสิทธิภาพสื่อที่ควรคำนึงถึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้วิเคราะห์ไว้ ส่วนความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดและแบบทดสอบควรมีการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละข้อคำถาม

4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนวัตถุประสงค์และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอน จำนวนแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ควรน้อยกว่าจุดประสงค์

ความพึงพอใจในการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

กู๊ด (Good. 1973 : 320 ; อ้างอิงมาจาก รัชชเวชช์ จำปาเทศ. 2542 : 35) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพหรือสภาพหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจทัศนคติของบุคคลหรืองานนั้น ๆ

มอร์ส (Morse. 1955 : 27 ; อ้างอิงมาจาก ศุภสิริ โสมาเกตู. 2544 : 48) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ทำงาน ได้ลดน้อยลงถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้ความไม่พอใจในการทำงานและความเครียดนี้มีผลต่อความต้องการของมนุษย์เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีการตอบสนองความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไปความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

แอปเปิลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6 ; อ้างอิงมาจาก ศุภสิริ โสมาเกตู. 2544 : 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

ถนอมทรัพย์ มะลิซ้อน (2540 : 33) ได้สรุปความหมายของ ความพึงพอใจในการทำงานว่าหมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนที่มีต่องานและปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ จะสามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถลดความเครียดของผู้ปฏิบัติงานให้ต่ำลงได้

อศยาพร สุวรรณกุล (2541 : 16) ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง สภาพความรู้สึกพึงพอใจของบุคคลที่มีต่องาน และสิ่งแวดล้อม การทำงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเต็มใจให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

พิณพิศุภา สิริพลรัตน์ (2541 : 31) ได้สรุปความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่า หมายถึงความรู้สึกทางทัศนคติ ของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน ถ้าคนเรามีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการทำงานทางบวก จะมีผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมีความเสียสละอุทิศทั้งแรงกายแรงใจและสติปัญญาให้แก่งานมาก ถ้าคนเรามีความรู้หรือทัศนคติต่องานที่ทำในทางลบจะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเพียงแต่ทำหน้าที่ไปวัน ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในงานนั้น ความพึงพอใจในการทำงานจึงเป็นผลมาจากการสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเต็มใจ ที่จะใช้พลังปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน

ทองป๋อ ดันสินนท์ (2545 : 42) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีที่เกิดจากการตอบสนอง ทั้งร่างกายและจิตใจจนทำให้เกิดความพึงพอใจ

จุฑารัตน์ สุจินพรหม (2546 : 61) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกนึกคิดต่อการทำงานหรือปฏิบัติงานนั้น ๆ

ศักดิ์ชาย ทองศรี (2547 : 23) กล่าวถึงความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้าแล้วว่าพอใจต้องการหรือดีอย่างไร

ศลใจ วิบูลย์กิจ (2547 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานหรือการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุขจนเป็นผลให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจชอบใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุความสำเร็จ

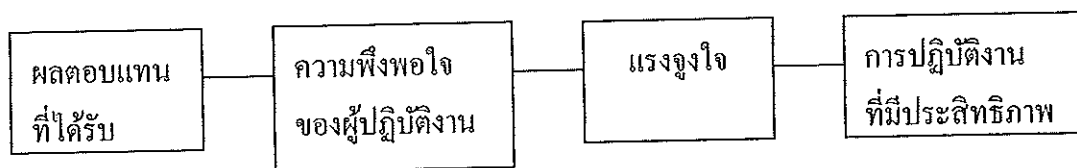
จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการวัดความพึงพอใจ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการตั้งเป้าหมายและมองเห็นถึงความสำเร็จของงาน ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวก หรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ทักษะตามแนวคิดดังกล่าว ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสมซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเองสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียน และผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้นทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนได้อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกดสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึง

องค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยวัดความพึงพอใจจากแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีการวัดเนื้อหา ภาษาและกิจกรรม

บริบทโรงเรียนกุดจิกวิทยาการ

ความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน

โรงเรียนกุดจิกวิทยาการ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่บ้านกุดจิก หมู่ที่ 5 ตำบลกุดจิก อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มเครือข่ายคุณโท เมื่อ พ.ศ. 2464 โดยอาศัยศาลาวัดบ้านกุดจิกเป็นสถานที่เรียน ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อที่ 30 ไร่ ปัจจุบันมีนายวีรศักดิ์ จันทะสงคราม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2555 มีข้าราชการครู 21 คน เป็นชาย 12 คน เป็นหญิง 9 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน มีนักเรียนทั้งหมดรวม 338 คน เป็นชาย 178 คน หญิง 160 คน

ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 2 ข้อมูลบุคลากร โรงเรียนกุดจิกวิทยาการ RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่	ชื่อ-สกุล	วุฒิ	ตำแหน่ง
1	นายวีรศักดิ์ จันทะสงคราม	กศ.ม.	ผู้อำนวยการ
2	นายอัมพันธ์ ปัญญารมย์	กศ.บ.	รองผู้อำนวยการ
3	นายอำพล นาถาฤทธิ	ค.บ.	ครู คศ.3
4	นายบุญญรัตน์ ธรรมศิริ	ค.บ.	ครู คศ. 3
5	นายเรวัตร์ ชัยจำรัส	ค.บ.	ครู คศ. 3
6	นายไพรัตน์ คำก้อน	ค.บ.	ครู คศ. 3
7	นายสมเกียรติ พิมพันธ์	ค.บ.	ครู คศ. 3
8	นายประนอม ภูแย้มไสย์	ค.บ.	ครู คศ.3
9	นายบุญมา ขันดี	ค.บ.	ครู คศ.3
10	นายทวีศักดิ์ แสงส่อง	ค.บ.	ครู คศ.2

ที่	ชื่อ-สกุล	วุฒิ	ตำแหน่ง
11	นายธรณินทร์ ศรีพุทธา	กศ.ม.	ครู คศ.3
12	นางสุรinya ธรรมศิริ	ค.บ.	ครู คศ.3
13	นางรุ่งรวี ขันดี	ค.บ.	ครู คศ.3
14	นางสาวนพเกล้า บุตรกุล	ค.บ.	ครู คศ.3
15	นางสมพร บุตรกุล	ค.บ.	ครู คศ.3
16	นางมุกดา มีชัย	ค.บ.	ครู คศ.2
17	นางสาวอรอนุมา ศาสตรา	กศ.ม.	ครู คศ.2
18	นายมนตรี จรทะผา	ค.บ.	ครู คศ.2
19	นางสาววัชรภรณ์ คำก้อน	ค.บ.	ครู คศ.2
20	นางสาวเปรมยุดา เหล่าลาภะ	ค.บ.	ครู คศ.2
21	นางทิพย์ประภา แสงนาเดช	ค.บ.	ครู คศ.2
22	นายทองคำ ศรีบุญเรือง	ม.6	ช่างครุภัณฑ์ 3

ข้อมูลนักเรียน

ตารางที่ 3 ข้อมูลนักเรียน โรงเรียนกุคจิกวิทยาคาร
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ระดับชั้นเรียน	นักเรียนปีการศึกษา 2555			จำนวนห้อง
	ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาล 1	21	18	39	2
อนุบาล 2	15	12	27	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	13	15	28	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	18	13	31	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	15	13	28	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	11	26	37	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	24	15	39	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	19	16	35	1

ระดับชั้นเรียน	นักเรียนปีการศึกษา 2555			จำนวนห้อง
	ชาย	หญิง	รวม	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	12	12	24	1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	17	6	23	1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	13	14	27	1
รวมทั้งสิ้น	178	160	338	12

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนสะอาด มารยาทเด่น เน้นวิชาการ พัฒนางานเทคโนโลยี มากมีแหล่งเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปรัชญาของโรงเรียน

โรงเรียนทันสมัย สร้างวิสัยทัศน์ครู มุ่งสู่มาตรฐาน ประสานความร่วมมือ
สี่ประจำโรงเรียน “น้ำเงิน - เหลือง”

สีน้ำเงิน หมายถึง ความสงบ รอบคอบ สง่างาม สุขุมเยือกเย็นและปราดเปรื่อง
ปัญญา

สีเหลือง หมายถึง ความสว่าง รุ่งเรือง ความเจริญก้าวหน้า อ่อนน้อม โอบอ้อม
อารี มีเมตตา

อักษรย่อ

ก.จ.ว

ที่ตั้ง / เขตบริการ

ทิศเหนือ ติดบ้าน โลกกลาง อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ ติดกับเขต
อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ทิศตะวันออก ติดบ้านกุงเก่า อำเภอท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์ ทิศตะวันตก ติดกับเขตอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

สภาพทั่วไป ข้อมูลอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ใช้เป็นห้องเรียน จำนวน 14 ห้อง
ใช้เป็นห้องพัสดุและห้องผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ห้อง ส่วนห้องพิเศษต่างๆ เช่นห้อง
วิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องแนะแนวห้องพยาบาล ห้อง
คุณธรรมจริยธรรม ได้ใช้ห้องเรียนที่เหลือใน การจัดส่วน โรงอาหารและห้องสมุดอาคาร
เอนกประสงค์

ข้อมูลด้านสาธารณูปโภค

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำใช้สอย ใช้น้ำประปาหมู่ที่ 5 แหล่งน้ำบริโภค ใช้น้ำฝนแหล่งน้ำใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร ได้แก่ คลองชลประทาน ลำน้ำดอกไม้ อ่างเก็บบึงเมืองแสน ไฟฟ้า โรงเรียนมีระบบไฟฟ้ามีมาตรวัดกระแสไฟฟ้า 1 หม้อ เป็นหม้อไฟฟ้า ในโรงเรียน ใช้งบประมาณค่าสาธารณูปโภคจ่าย

ข้อมูลชุมชน

1. ด้านภูมิประเทศ

โรงเรียนกุดจิกวิทยาคาร ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประมาณ 85 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวอำเภอท่าคันโท ประมาณ 25 กิโลเมตร ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลกุดจิก อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเขตพื้นที่ติดต่อกับ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ด้านสังคม

ประชากรในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนประกอบอาชีพทางการเกษตร อาชีพหลักของประชากรคือ การทำนาทำไร่ ค่าขาย รับจ้างเย็บผ้า ปลุกพืชผักสวนครัว และรับจ้างทั่วไป

3. ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำให้มีฐานะที่ยากจน

4. ด้านการปกครอง

พื้นที่ เขตบริการของโรงเรียนมี 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 1
2. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 2
3. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 3
4. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 5
5. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 8
6. บ้านกุดจิก หมู่ที่ 10
7. บ้านภูเจริญ หมู่ที่ 11

โรงเรียนกุดจิกวิทยาคาร ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. เมื่อวันที่ 10 - 12 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2552 โดยผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้พิจารณาตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

ผลการประเมินด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นอุทิศตนในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ สถานศึกษายังไม่สามารถวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างชัดเจน กระบวนการบริหารยังไม่เป็นระบบ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีค่อนข้างน้อย กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนยังไม่หลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ ค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านดนตรี ศิลปะ กีฬา ผู้บริหารควรพัฒนาความสามารถในการบริหารหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อจัดหาสื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหาร ผลการประเมินด้านครู

สถานศึกษามีครูที่มีความรับผิดชอบ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน มีความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจชัดเจนในเรื่องของเป้าหมายการจัดการศึกษาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดประเมินผล ครูยังไม่สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ครบถ้วนทุกวิชา

ผลการประเมินด้านผู้เรียน (ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา)

นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขนิสัย สุขภาพ มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ควรฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะคะแนน NT ด้านการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่าง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์มีวิจรรย์ญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับ พอใช้

โรงเรียนกุดจิกวิทยาคาร ได้มีการพัฒนานักเรียน ตามมาตรฐานที่ 4 อย่างต่อเนื่อง มีการทดสอบผู้เรียน โดยการตั้งคำถามให้วิเคราะห์ สามารถตอบได้เป็นส่วนมาก มีเหตุมีผล

ในการตอบคำถาม บรรยายภาพตามความคิดเห็นส่วนตัวได้ดี การพูดหน้าชั้นเรียน มีความมั่นใจในการนำเสนอ กล้าแสดงออกเป็นส่วนมาก สามารถเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า เขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ สามารถวิจารณ์สิ่งที่เรียนรู้โดยการไตร่ตรอง มีเหตุผลพอสมควร สามารถสร้างงานตามความคิดได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดนอกกรอบ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้แก่ นักเรียนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ร้อยละ 63 ทักษะการคิดสังเคราะห์ ร้อยละ 51 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 54 และทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ร้อยละ 65

สรุปผลการประเมินมาตรฐานที่ 4 มีคุณภาพในระดับพอใช้ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา และ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

จุดเด่น

นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขนิสัย สุขภาพกาย มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี มีการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จุดที่ควรพัฒนา

ควรฝึกทักษะการอ่าน ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน

ทองเหรียญ มอนไธสง (2550 : 73-77) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 22 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านหนองตอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ

83.34/89.77 คำนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6785 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 67.85

วงเดือน เป็ดทอง (2550 : 73-76) ได้วิจัยและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ มีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูนสังกัดเทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แผนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำจำนวน 20 แผน และแผนการสอนปกติ 20 แผน แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ จำนวน 18 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ผลปรากฏว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.33/83.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกทักษะมีความรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิกุล ทองทิพย์ (2550 : 74-77) ได้ศึกษาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน เรื่องคำควบกล้ำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ มีความมุ่งหมายเพื่อ เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้เรื่องคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำควบกล้ำ โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องอักษรควบโดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาความคงทนต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำควบกล้ำ โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านนารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ จำนวน 10 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ ผลปรากฏว่า

แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียนรู้เรื่องคำควบกล้ำ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.20/84.00 นักเรียนที่เรียนจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำควบกล้ำ โดยใช้ เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียนคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7272 หรือ คิดเป็นร้อยละ 72.72 นักเรียนมีความอดทนในการเรียนรู้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เพลงลูกทุ่งประกอบการเรียนเรื่อง คำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เสาวนีย์ แถวนาขุม (2550 : 1-79) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลของการอ่านและ เขียนสะกดคำด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและเขียนสะกดคำด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผัง ความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อหาดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านทุ่งวัง ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ ใช้ได้แก่ แผนการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผลปรากฏว่าแผนการจัดการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.75/85.43 มี ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5919

สวัสดิ์ สุขโสม (2551 : 82 - 87) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตรา ตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ผลการศึกษาค้นคว้า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียน คำที่สะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 92.52/83.90 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) ของการเรียนรู้ มีค่า เท่ากับ 0.7413 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.13 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมโดยการใช้แบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก

ปณัญดา บุญเสนาะ (2551 : 77-81) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการ เรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่

1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนชุมชนบ้านดงวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 82.72/85.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ย 0.53 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 53.03 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

กัลยาณี บุญประสิทธิ์ (2551 : 78-82) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังเข้านักงานเขตพัฒนาการศึกษาลุ่มน้ำยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.04/85.56 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.6300 ซึ่งหมายถึงผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 63.00 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ว โดยรวมและเป็นรายค่าย 3 ด้าน คือ 1. ด้านสาระการเรียนรู้ 2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนและสื่อการสอน 3. ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก

สง่า แก้วโพธิ์ (2551 : เว็บบไซต์) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และบอกความหมายคำควบกล้ำที่มีประสิทธิภาพ 80/80 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผล เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และบอกความหมาย คำควบกล้ำ กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จำนวน 44 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 8 ชุด ชุดละ 5 กิจกรรม กิจกรรมละ

10 คะแนน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 8 ชุด ชุดละ 10 คะแนน แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะ การอ่านการเขียน และบอกความหมาย คำควบกล้ำ ทั้ง 8 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลทั้ง 8 ข้อมีค่าตั้งแต่ 0.8532-0.9956 สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ตั้งไว้ 0.50 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์คะแนน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่า t เท่ากับ 67.98 และคะแนนเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

จินตนา ระวังภัย (2553 : 101-105) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง คำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.46/81.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง คำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6952 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทย พบว่า นักเรียนมีความรู้จากแบบฝึกทักษะแต่ละเรื่อง นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำ ทบทวน ฝึกฝนเนื้อหาที่เรียนและสามารถจดจำเนื้อหาได้คงทนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ สนใจเรียน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ นักเรียนเกิดทักษะจาก การฝึกซ้ำย้ำทวนหลังเรียนเนื้อหาไปแล้วจนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสาร ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

สวนสิน คุณดิสนมบุรุษ (2553 : 98-107) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำยาก โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำ ยากมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.20/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิค แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำยาก มีค่าเท่ากับ 0.5748 แสดงว่าผู้เรียน มีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.48 และผลของการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำยาก โดยใช้ เทคนิคแผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียน รู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความรับผิดชอบ ในการทำแบบฝึกทักษะและชิ้นงาน มีความสนุกสนานที่ได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระหรือ กิจกรรมที่กำหนด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ LT

วงเดือน ภักทพประทีป (2550 : 50-77) ได้ศึกษาผลการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่ม สาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด โดยมีความมุ่ง หมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปังกู (คุรุประชานุสรณ์) อำเภอประ โคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักเรียนจำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การ อ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นการศึกษาค้นคว้าใช้การ วิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผลปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิง วิเคราะห์ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 86.17/ 83.83 และมีดัชนีประสิทธิผล 0.6135 แสดงว่านักเรียนมีความ ก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 61.35 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผัง ความคิด นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการเรียน มีการวางแผนและสามารถ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความภาคภูมิใจในผลงานของตน นอกจากการจัดกิจกรรมในการ เรียนรู้ภาษาไทยด้วยการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) แล้ว การเพิ่มประสิทธิภาพการ เรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น คือการใช้กิจกรรมการ ทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

พนมรัตน์ ภาโคทม (2550 : 51-76) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่าน และการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือกัน เรียนรู้แบบ LT โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการ เขียนสรุปความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย และศึกษาความพึงพอใจของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและการเขียนสรุปความ วิชาภาษาไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเมืองบัววิทยาคาร ตำบลเมืองบัวอำเภอเกษตรวิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2549 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย จำนวน 11 แผน 22 ชั่วโมง แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัย 40 ข้อ และแบบอัตนัย 5 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.21-0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ของข้อสอบ 40 ข้อ และแบบวัด ความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่าน และการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.86/82.39 และมีค่าดัชนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.6866 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 68.66 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

อรษา จันทร์สว่าง (2550 : 85) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สังข์ทอง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together (LT) มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สังข์ทอง ตอนพระสังข์ หนีนางพันธุรัต โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบ กลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค LT กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนบ้านหนองไฮขามเี้ยี สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษaxonแก่น เขต 2 จำนวน 23 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง สังข์ทอง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ กลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.09/81.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย มีเท่ากับ 0.6923 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 69.23 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สังข์ทอง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

บุญสืบ โทนหงสา (2550 : 93) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะสัมพันธ์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทร้อยกรองประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ เรื่อง พระมหาชนกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกกลาง โรงเรียนศูนย์ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 29 อำเภอปทุมรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าแผนการ จัดการเรียนรู้ เรื่อง พระมหาชนก โดยใช้บทร้อยกรองประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.86/91.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ คำนี ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.7900 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าใน การเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระมหาชนก โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน เท่ากับ 4.24 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 4.08 ด้านการวัดผลและประเมินผลเท่ากับ 4.05 ด้านสาระการเรียนรู้เท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมากทุกด้าน

สุภาพ มีกิง (2553 : 72-77) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม ร่วมมือแบบ LT กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหันน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน ผล การศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ LT มีประสิทธิภาพ (E1 / E2) เท่ากับ 86.75/84.33 มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพ เท่ากับ 0.6880 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ LT โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พนิดา คนเพียร (2553 : 81-87) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกลุ่มร่วมมือ กันเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโนนสะอาด 2 อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 11 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านสรุปความภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ แผนผังความคิดประกอบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 86.74/84.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ คำนี ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสรุปความ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.7811 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี ความสามารถในการอ่านสรุปความภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น มีความ กระตือรือร้นในการเรียน และนักเรียนสนุกกับการฝึกทำแบบฝึกทักษะ และกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยไม่เบื่อหน่าย เนื่องจากมีเพื่อนร่วมกลุ่มช่วยอธิบายใน

ส่วนที่ยังไม่เข้าใจและช่วยเหลือในการเรียน โดยตลอด นักเรียนจึงประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถอ่านสะกดคำได้ถูกต้อง ใช้ภาษาสื่อสารได้ดี ถูกต้องตามความหมาย อ่านภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยดีขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

อาห์เหม็ด (Ahmed. 2000 : Web Site) ได้ทำการศึกษาพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบการรู้จักรการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มี ความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผนลดครหัทสหน่วยเสียงกับความรู เรื่อง กฎทางอักษรวิธีเข้าอยู่ในคำคำเดียว ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้น การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสอบกลุ่มและผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่าง ชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่าง ชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปี 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความหมายแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธีอย่างเดียวกัน และระหว่างแบบแผนการสะกดคำแบบลดครหัทสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบลดครหัทสอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้นคำที่ต้องการความรู้เรื่อง กฎของอักษรวิธียากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยคำและทางหน่วยเสียงเป็นอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

แฮกแคนซัน (Hakanson. 2004 : Web Site) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มีต่อนักเรียนจำนวน 17 คนในห้องเรียน ชั้นประถมปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึงสูง ใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการจัดการสอนการสะกดคำโดยตรงแบบทดสอบก่อนและหลังการสอนใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั้งไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการทดสอบก่อนและแล้วการสอนแสดงให้เห็นว่าการฝึกการสะกดคำในบริบทไม่มีผล อย่างมีผลสำคัญต่อความทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกการสะกดคำในบริบท ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า การฝึกสะกดคำในบริบทของการเขียนของเราเองมีผลต่อ

ความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางการสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้นได้ก็ตาม

เบชาเรต์ (Bouchard. 2002 : Web Site) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้ง ๆ ที่มีความสัมพันธ์อย่างมากระหว่างการอ่านกับการสะกดคำแต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้ เรื่อง คำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความผิดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่ามีความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวีธีที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู

เชน (Chen. 2004 : 57-A) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มแรกใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มที่ 2 ใช้การจัดการเรียนรู้ ตามปกติผลพบว่ากลุ่มจัดการเรียนรู้ร่วมมือ ทำคะแนนได้สูงกว่าอีกกลุ่ม และยังพบว่าในการแข่งขันในเพศชาย มีมากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีความสามารถเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบปกติ และสุดท้ายการศึกษาครั้งนี้ได้แนะนำว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะดียิ่งขึ้นก็ขึ้นกับวิธีสอนของครูด้วย

ซัมเมอร์ เจสซิกา เจ (Summers. 2007 : 55-56) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยค้นคว้า และพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับสูงขึ้น พบว่า การสนทนาติดต่อสื่อสารที่ใช้ในห้องเรียน ยังมีความแตกต่างอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นจึงได้มีเทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างกลุ่มบุคคลให้เฉพาะเจาะจง โดยการสอนด้วยการจัดกระบวนการกลุ่มในห้องเรียน โดยเปรียบเทียบดัชนีความแตกต่างจากราวที่แล้วที่เน้นในรายวิชาเฉพาะกลุ่มบุคคลที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มในห้องเรียน ผลปรากฏว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

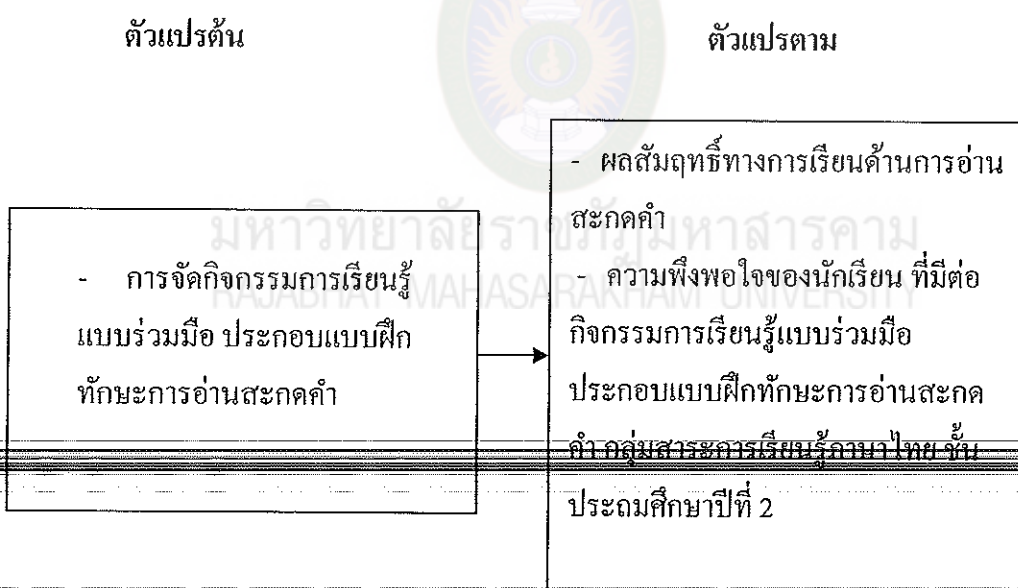
สรุป จากงานวิจัยในประเทศจำนวน 16 เรื่อง และต่างประเทศจำนวน 5 เรื่อง พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียน และนักเรียนสนุกกับ

การฝึกทำแบบฝึกทักษะ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยไม่เบื่อหน่าย เนื่องจากมีเพื่อนร่วมกลุ่มช่วยอธิบายในส่วนที่ยังไม่เข้าใจและช่วยเหลือในการเรียนโดยตลอด นักเรียนจึงประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถอ่านสะกดคำได้ถูกต้อง ใช้ภาษาสื่อสารได้ดี ถูกต้องตามความหมาย อ่านภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะของ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2547 : 83) การเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ (ทิศนา แคมมณี. 2547 : 266) และศึกษาเรื่องความพึงพอใจของ (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 7) ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 5

ภาพประกอบที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2